

FILMOTECA PER A LES ESCOLES

SETEMBRE 2016 – JUNY 2017

FilmoTeca
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

FILMOTECA PER A LES ESCOLES

Un gat a París

Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli

Material didàctic de la pel·lícula

Recomanada per a cicle inicial i mitjà d'Educació Primària

Índex

5	Fitxa tècnica
5	Sinopsi
5	Què treballem?
6	Continguts curriculars relacionats
7	El dibuix animat: tècniques i estil
9	Proposta d'activitats
10	El suspens: elements expressius
11	Proposta d'activitats
12	La banda sonora
13	Proposta d'activitats
14	Glossari
14	Pel·lícules relacionades

Un gat a París

Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli

França, 2010

65 minuts

Versió en català

Fitxa tècnica

Títol original: Une vie de chat

Guió: Alain Gagnol i Jacques-Rémy Girerd

Muntatge: Hervé Guichard

Música: Serge Besset

Sinopsi

Diuen que els gats tenen set vides: Dino, el gat protagonista d'aquesta història té dues vides molt diferents. Passa el dia a casa de la Zoè, una nena de set anys que viu amb la seva mare, que és comissària de policia. De nit, el Dino grimpava per les teulades de París amb el Nico, un lladre astut i bondadós.

Què treballem?

- El dibuix animat: tècniques i estil
- El suspens: elements expressius
- La banda sonora

Continguts curriculars relacionats

Educació artística

- Identificació de diferents recursos tècnics propis del dibuix animat que permeten representar olors, sensacions i emocions.
- Anàlisi dels elements expressius d'un relat cinematogràfic: l'ús del color, de la llum, de la perspectiva i de la banda sonora en la creació d'atmosferes.

Coneixement del medi

- Reconeixement d'una ciutat a través dels seus monuments i edificis emblemàtics.

Llengua

- Identificació dels elements que componen un relat policíac. Caracterització de personatges i d'espais.

1. El dibuix animat: tècniques i estil

El dibuix animat de Folimage

Un gat a París fuig de l'espectacularització digital per apropar-se a la pintura i al còmic. El seu univers de sensacions, ambients i atmosferes fosques i enigmàtiques, però també dolces i tendres està construït a través d'un dibuix naïf que reproduïx l'estil del cinema negre. Aquesta producció —com tantes altres de l'estudi francès Folimage— recorda a les especadores i espectadors que l'animació pot escapar de la grandiloquència tècnica sense renunciar a la intensitat expressiva.

El traç, les perspectives, els colors i els jocs de llum del film d'Alain Gagnol i Jean-Loup Félizioli s'inspiren lliurement en l'obra d'artistes plàstics com Picasso, Modigliani, Matisse o Vermeer. En la tècnica s'aprecia també

l'herència de dibuixants com David Hockney o Hergé, aquest últim més proper al còmic que a la pintura.

El treball poètic expressat en la forma mitjançant el traç, a més dels jocs de perspectives i textures i de l'acurada posada en escena, converteixen aquest film en una alternativa a les produccions de grans estudis d'animació digital com Pixar, Dreamworks o Disney, on predomina l'estètica 3D.

Color, perspectiva i il·luminació

El grafisme a *Un gat a París* confereix expressivitat i originalitat a l'animació. Els diferents elements que conformen el dibuix (línia de contorn, treball cromàtic i lumínic, etc.) comuniquen, emocionen i són indissociables d'allò que s'explica. És la matèria narrativa del mateix

film, el fil conductor de la dramaturgia, que aconsegueix traduir, de manera instantània, els sentiments dels personatges a imatges.

A més d'explorar el terreny del color i de la llum, els dibuixants han cedit potencialitat expressiva a la perspectiva. El film combina la representació en perspectiva amb dibuixos geomètrics sense profunditat, i ens apropa el film a un imaginari màgic i surrealista.

El contrast cromàtic entre escenaris i entre personatges s'ha elaborat segons una tècnica que recorda l'expressionisme pictòric de principis del segle XX. A cada seqüència li correspon una il·luminació i uns colors específics. S'estableix una divisió visual entre les dues vides del Dino: la que viu de dia, protagonitzada pels colors càlids i la lluminositat de la casa de la Zoè, i la que viu de nit, on les ombres i els tons blavosos i freds de la nit prenen el relleu.

Del cinema negre a l'animació policíaca

Aquesta pel·lícula evoca un univers imaginari que no només s'apropa a l'univers infantil a través del grafisme, sinó que també s'apropa a l'imaginari de misteri que el gènere negre, tant literari com cinematogràfic, ha creat amb la seva iconografia.

Així doncs, les referències que trobem al llargmetratge no només es limiten al món de la il·lustració, sinó que beuen de fonts com la literatura o el cinema. El cinema negre dels anys trenta, així com totes aquelles pel·lícules que li han rendit homenatge posteriorment (des de *La nit del caçador* de Charles Laughton fins a la màfia italo-americana de Martin Scorsese, passant per les sèries animades de Batman) hi són especialment presents.

Proposta d'activitats

- Treballar l'expressivitat dels colors. Quines són les tonalitats "fredes" i quines les "càlides"? Tenint com a referència l'habitació de la Zoè, proposar que cadascú i cadascuna dibuixi la seva habitació i que l'acolorixi dues vegades amb gammes cromàtiques diferents: una amb colors grocs, taronjes i vermells, i una altra amb blaus, grisos i blancs. Comentar les sensacions que transmet cada dibuix.

- Escollir una obra de Matisse (per exemple, "Habitació vermella" o "La música") i una altra de Picasso (com ara, "Tres músics" o "Mousquetaire à la pipe"), i comentar el treball de color i el joc de perspectives amb els que els pintors construeixen les seves composicions. Reflexionar al voltant de les següents qüestions:

- Allò que es representa és fidel a la realitat?

- Com expressaríem amb paraules l'estil d'aquests pintors?

- Com definiríem l'estil dels dibuixos de la pel·lícula?

- Es pot seguir la mateixa dinàmica per analitzar la il·luminació i el treball dels cossos, tot comparant les obres de dos pintors ben diferents, com ara Vermeer i Modigliani, respectivament.

- A la pel·lícula veiem representats elements que per a nosaltres són invisibles, com ara l'olor d'un perfum. Com s'han imaginat els directors l'olor del perfum de la Claudine?

- Pensar un altre tipus d'olor, un gust, un so, o algun element no visible i imaginar una manera de representar-lo en imatges.

2. El suspens: elements expressius

Els realitzadors d'*Un gat a París* han desplegat una sèrie de recursos expressius que intervenen en la creació de l'atmosfera de suspens de la pel·lícula. Des de l'ús del color i de la llum fins a la perspectiva escollida per a cada pla, l'ambient d'aquest llargmetratge animat recrea els paisatges misteriosos d'un film policíac.

Ja de bon començament es mostra una ciutat silenciosa, nocturna, plagada d'ombres i siluetes. Es tracta de la jungla urbana que sovint protagonitza els films de gènere negre, aquella ciutat propensa a acollir accions il·legals, delinqüència i històries de fantas-

mes. L'herència del cinema negre es pot veure fins i tot a la tipografia triada per als crèdits d'obertura, que vol recordar la de les pel·lícules d'Alfred Hitchcock o Otto Preminger. La figura del gat, protagonista de la cinta, també exerceix el seu poder expressiu: es tracta d'un animal contemplatiu, que es mou amb agilitat i ritme per la seva doble vida, la que fa al cantó de la Zoè i la que viu acompanyant el Nico per la topografia laberíntica dels terrats nocturns de París.

Seguint, també, la tradició del gènere negre, la nit esdevé un personatge més. En la representació de les atmosferes nocturnes, carregades de suspens i tensió dramàtica, la llum desenvolupa un rol clau. Els directors han optat per una animació de contrastos entre el dia i la nit, entre la claredat i la foscor, en concordància amb la doble vida que viuen els seus protagonistes.

Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli resolen amb molta originalitat algunes de les situacions plantejades al film. L'escena en què els gàngsters es queden a les fosques i en Nico travessa la sala amb les seves ulleres de visió nocturna és un exemple dels recursos que ofereix l'animació per generar suspens. L'escena comença a les fosques i només sentim les veus dels personatges. A mida que "l'ull s'acostuma a la foscor", comencem a veure el contorn de les figures en blanc sobre un fons negre. La falta de llum a l'habitació desmaterialitza la posada en escena, eliminant el color i el relleu, atributs que només es recuperaran quan un dels gàngsters encengui un llumí.

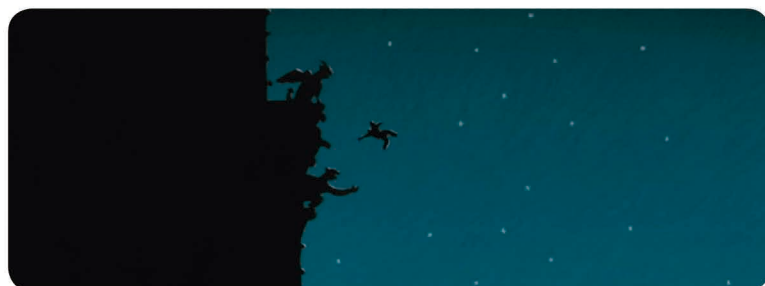
3. La banda sonora

La banda sonora d'una pel·lícula és, juntament amb els components visuals que hem vist fins ara, un dels elements expressius més importants. Cada seqüència requereix un tempo concret, una orquestració diferent i un tractament singular estretament vinculat a la narració i a la dramàturgia del moment. Una mateixa escena pot transmetre coses ben diferents en funció de si sona una música o una altra, o de si sentim uns sons o uns altres. Atès que l'objectiu dels directors d'aquest film era crear una atmosfera de suspens, la música es va compondre per transmetre aquesta sensació.

A l'hora d'expressar emocions, especialment de cara al públic més menut, una pel·lícula no pot oblidar la influència del llenguatge musical. La música simbolitza el film, és a dir, ens remet al seu univers i ens acompanya en tant que motor dels fets i les emocions representades.

Serge Besset, compositor de la banda sonora d'*Un gat a París* ho expressa així: "És necessari reactivar, dramatitzar, reduir, destacar, contrastar, precisar cada seqüència de la pel·lícula a partir d'aquest estrany, i alhora perillós art, que és la música. És estranya perquè una senzilla melodia d'oboè pot fer oscil·lar una acció cap a un indret que no esperàvem. És perillosa perquè la música pot convertir-se en excessiva i caure en la redundància".

La música proporciona el cinquanta per cent de l'expressivitat a *Un gat a París*. De la mateixa manera que s'ha buscat la reproducció gràfica d'un imaginari misteriós heretat del cinema negre, la banda sonora del film també beu de la música d'aquest gènere. Es tracta d'una música que suggereix misteri, és ràpida, plena de suspens i tensió, divertida i trista alhora.

Intercalada amb peces de jazz a l'estil dels anys trenta i quaranta, la música guanya pes amb la interpretació que en fa l'Orquestra Filarmònica de Sofia, una orquestra especialitzada en la sincronització de música i imatge.

A més de la música, una banda sonora està formada per la paraula, és a dir, per les veus que donen vida als personatges, i pels efectes sonors que confereixen realisme a l'acció, com ara els sorolls d'ambient, els cotxes que s'apropen, les persones que caminen o les portes que s'obren i es tanquen.

Proposta d'activitats

- De la mateixa manera que s'ha analitzat la importància del color i de la llum en la posada en escena, així com el paper dels crèdits i la tipografia lligades a un gènere cinematogràfic determinat, la música actua com a generador d'estructures de pensament i com a vehicle d'emocions. Pensar quin tipus de música s'adequa als diferents tipus de pel·lícules:

- Una pel·lícula d'acció

- Una comèdia

- Un film d'aventures

- Una pel·lícula de ciència ficció

- La cadència, els compassos i el sistema tonal contribueixen a crear una atmosfera i, a més, ens ajuden a comprendre la temporalitat. Amb l'ús d'un *crescendo*, per exemple, els espectadors i espectadores som capaços d'anticipar i generar expectatives sobre el que succeirà a continuació. Recordar les seqüències que es proposen a continuació i parar atenció en quins instruments sentim i quines sensacions ens provoquen:

- El Dino i el Nico surten a passejar de nit per les teulades de París.

- En Nico fa cabrioles i esquiva els guàrdies de seguretat després d'haver robat les joies.

- La Zoè decideix seguir el Dino per descobrir on passa les nits.

- Els gàngsters estan dins un cotxe i es barallen pels entrepans.

- El Nico i el senyor Costa es persegueixen per la façana de la catedral de Notre Dame.

- La banda sonora, però, no només està formada per la música, sinó que també s'hi inclouen els sons d'ambient i les veus dels personatges. Pensar com es poden produir sons que imitin una tempesta, un exèrcit a cavall, el vent a través de les branques d'uns arbres i algú que relisca i cau a terra.

Glossari

Banda sonora

Es tracta de l'espai sonor d'un film. En ell s'hi recullen tres tipus de pistes de so: les veus, els sorolls d'ambient i la música. Així com els sons tenen la funció de conferir expressivitat i afegir realisme a les imatges, la música s'encarrega de potenciar-ne l'emotivitat.

Cinema negre

Gènere cinematogràfic nascut als Estats Units durant la dècada de 1940. La seva trama gira al voltant de fets delictius i l'acció se situa en el si d'una societat violenta, cínica i corrupta. L'ambientació és obscura, predominant els ambients nocturns. El seu personatge protagonista arquetípic acostuma a ser un antiheroi amb un passat obscur, tot difuminant-se així els límits entre bons i dolents.

Gènere

Terme que classifica els films segons les seves característiques comunes, estètiques i temàti-

ques. Hi ha gèneres que el cinema ha heretat de la tradició literària o teatral; es parla d'una comèdia, d'un drama, d'un film d'aventures..., però n'hi ha que no es consoliden en el seu caràcter genèric diferenciat fins que el cinema se'ls fa seus: el thriller de gàngsters, el western, de tema bèl·lic...

Posada en escena

Concepte d'origen teatral que prové del terme francès *mise-en-scène* (posar en escena una acció). En relació al cinema s'utilitza per expressar el control del director/a sobre tot que apareix a la imatge, és a dir, descriu la forma i composició dels elements que apareixen en l'enquadrament. La posada en escena inclou tant aquells aspectes del cinema que coincideixen amb el teatre (decorats, il·luminació, vestuari, elecció, moviment i comportament dels personatges) com els aspectes més propis del cinema (moviments de càmera, escala i mida dels enquadraments, etc.).

Pel·lícules relacionades

Les triplettes de Belleville

Sylvain Chomet, França, 2003

La profecia de les granotes

Jacques-Rémy Girerd, França, 2003

Kirikú i les bèsties salvatges

Bénédicte Galup i Michel Ocelot, França, 2005

Floquet de neu

Andrés G. Schaer, Espanya, 2011

Dades de contacte

Filmoteca de Catalunya

Filmoteca per a les escoles

filmoteca.escoles@gencat.cat

T 935 565 198

<http://blocs.gencat.cat/filmotecaescoles>

<http://www.filmoteca.cat/web/serveis-educatius/filmoteca-per-a-les-escoles>

Drac Màgic

merce@dracmagic.cat

T 93 216 00 04

www.dracmagic.cat